GALEOLOGIA
SIVE
HISTORIA MUSTELARUM
PARS I

.

Mustela nivalis

Ratio systematica

Ordo:	Carnivora
Superfamilia:	Canoidea
Familia:	Mustelidae
Subfamilia:	Mustelinae
Genus:	Mustela
Species:	nivalis
Nomen scientificum:	*Mustela nivalis* Linnaeus, 1766

Mustela nivalis est species mammalium carnivororum, quae pertinet ad familiam *Mustelidarum*. Praeter *Mustelam ermineam* haec species est altera generis Mustelarum europaea.

Notae peculiares

Mustela nivalis est minima bestia ordinis Carnivororum, etiamsi magnitudo corporis huius bestiolae pro regione est valdê varia. Longitudo autem a capite ad truncum extremum mensurata variatur inter 11 et 26 centimetra, caudae

longitudo inter 2 et 8 centimetra, corporis pondus inter 25 et 250 gramma. Mustelae nivales Americae septentrionalis generaliter minora sunt quam Eurasiae bestiae huius speciei; illae in patriâ suâ appellantur *Least Weasel* („mustela minima“). Feminae huius speciei sunt minores levioresque quam mares. Pellis autem Mustelae nivalis a pelle Mustelae ermineae differt lineâ mucronatâ, quae interest fusco corpori superiori alboque inferiori; praeterea Mustela nivalis ab ermineâ differt fusco colore pedum et caudae, quae est expers cuspidis nigrae.

Mustela nivalis interdum ita ut ermineus hieme ineunte accipit pellem candidam, sed mediâ in Europâ hoc fit rarissimê, e.g. in regionibus, quales sunt Montes *„Nockberge“* Austriaci aut Lituania.

Mustelae nivales quales regiones incolant

Regiones, quas incolit Mustela nivalis

Mustelae nivales vivunt in totâ ferê regione palaeoarcticâ et in Americâ septentrionali. Habitationes talium mustelarum porriguntur ab Europâ occidentali usque ad Iaponiam Sinasque necnon (contra ac habitationes mustelarum erminearum) complectuntur etiam regionem mediterraneam et Africae septentrionalem. Non inveniuntur in Hiberniâ et Islandiâ et Insulis arcticis. In Americâ septentrionali Mustelae nivales frequentes sunt in Alascâ, in totâ ferê Canadâ, in borealibus Civitatibus Unitis. In Neozelandiam haec species introducta est.
Mustelae nivales incolunt varia genera habitationum, e.g. vetereta viridia vinetaque inculta, margines silvarum, prata, pascua. Praecipuê in regionibus, ubi agri coluntur, aestate Mustelae nivales sunt frequentissimae. Quae bestiolae ad movendum et venandum utantur saepibus, fossis incultis, graminibus vetustioribus, marginibus camporum. Eaedem autem vitare solent silvas densiores et loca deserta et montes plus tria milia metrorum altos.

Modus vivendi

Mustelae nivales et die et nocte possunt vagari, sed plerumque sunt unâ tantum parte diei activae. Solent se abdere in plantas densiores, rimas saxorum, stipites arborum cavos, acervos lapidum, cavernas aliarum

bestiarum. Nidi mustelarum, qui plerumque antea a muribus inhabitati sunt, obteguntur plantis siccis, pilis aut pennis.

Verisimile est Mustelas nivales extra tempus coeundi vitam degere solitariam. Quae si nutrimentis abundant remanent in sedibus. Mustelae mares solent uti cynegesiis (regionibus venandi), quae sunt amplitudinis 50 hectarearum, feminae minoribus. Limites territorii signant glandularum analium liquore secreto. Mares tempore coeundi (quod est spatium mensium a Martio ad Octobrem) praecipuê solent vivere nomades feminas fecundas quaerentes. Hôc tempore mustelae mares evitant alios mares, sed si in tales incidunt, pugnae fieri possunt vehementes.

Nutrimenta

Devorantur a mustelis nivalibus praecipuê mammalia minora, praesertim rodentia. Structura corporis optimê adaptatae sunt ad mures per cavernas subterraneas venandos. Mustelae nivales necesse est vivant in regionibus, quae sunt certâ frequentiâ quadam murium, sed per breve tempus, pro tempore anni possunt etiam vesci aliis nutrimentis, qualia sunt aves earumque ova, lépŏres iuveniles, lacertae. Mustelae cum sint magno metabolismo basali continuo egent nutrimentis.

Nôtum est Mustelas nivales praedari etiam bestias, quae se ipsis sunt multo maiores, e.g. cuniculos. Specta, cara lectrix, care lector, cinematia interretialia, quae sequuntur. En aspice has bestiolas: quam agiles, quam habiles, quam vegetae sunt! Mustelae saltibus suis incredibiliter velocibus videntur miseros cuniculos quadam hypnosi (ut ita dicam) defigere:
http://www.youtube.com/watch?v=dzYm9LSjCgQ
http://www.youtube.com/watch?v=ODEUK5sB5vE

Saepe mustelae plures bestias necant quam devorare possunt. Solent bestiam captam necare cervice mordendâ.

Quomodo prolem propagent. Quantam aetatem adipiscantur.

Mustelae nivales coire possunt per totum annum, etiam hieme in arcticis regionibus, dummodo nutrimenta sufficiant. Sed maximê prolem propagant vere et aestate exeunte. Sub condicionibus opportunis mustela femina parit bis in anno. Gravida est per 34 vel 37 dies, catulos parit trinos vel maximum denos. Mustelae neonatae sunt perparvulae (pendunt 1,5 gramma) et caecae, post mensem oculos aperiunt, post sesquialterum aut duos menses a mammis disiunguntur. Feminae tantum curant catulos; iidem tribus iam mensibus peractis pubescunt, ut primo iam anno vitae suae possint prolem propagare.

At multae mustelae nivales primo iam anno moriuntur, in rerum naturâ solent adipisci aetatem trium vel quinque annorum. Hostes mustelarum nivalium naturales sunt cum alii tum aves rapaces, ululae, vulpes nec non Mustelae ermineae. Mustelae nivales si captae coluntur, aetatem adipiscuntur summum novem annorum.

Quaenam ratio intercedat inter hominem et Mustelam nivalem.
Cum Mustelae nivales magnam partem vescantur nocivis bestiis rodentibus, homines illis solent favere (nisi sunt superstitiosi). Itaque hae mustelae antiquitus colebantur nonnullasque in insulas atque regiones sunt introductae, quae non spectant ad habitationes mustelarum originales. Venatores contra ac alias species mustelarum nivalem vix venantur. Licet Mustelae nivales hic illic habitationibus destructis rarescant, generaliter non sunt referendae in numerum specierum, quae ne exstinguantur periculum est.

A.2013 Mustela nivalis declarata est bestia anni praestantissima.

MUSTELA NIVALIS QUIBUS NOMINIBUS APPELLETUR

lat. **mūstēla nivālis**, *gr.* **γαλῆ**, *ngr.* **νυ(μ)φίτσα**

fr. **bellette** *(i.e. bellula, pulchella), occitanice* **mostèla**, *picardice* **moutòle**, **moussòle,** *hisp.* **comadreja** *(i.e. commatercula, matrinula), aragonesice* **paniquesa,** *catalanice* **mostela** *(sic!), lusitanice* **doninha**, *ital.* **donnola** *(i.e. dominula), dacoromanice* **nevăstuica**, *sardice* **ana e mele**, **janna 'e muru**, **bucameli**.

angl. **weasel**, *batavice* **wezel**, *theod.* **Wiesel**, *esperantice* **vizelo**
suetice **vessla** *danice* **brud** *norvegice* **snømus**

russice **Ла́ска** *ucrainice* **Ласиця, ласка мала**, *polonice* **Łasica, Łaska**, *bohemice* **lasice kolčava**, *croatice* **lasica**, *bulgarice* **Невестулка**

lituanice **žebenkštis**, *lettonice* **zebiekste**

hungarice **menyét**
finnice **lumikko**
estnice **nirk**

vasconice **erbinudea, satandera, ogigazta**
arabice **راسو**
hebraice **חמוס השלגים**

turcice **bayağı gelincik**

sinice **伶鼬**
iaponice **イイズナ**
coreanice **쇠족제비**

vietnamice **triết bụng trắng**

Mustela erminea

***Mustela erminea* pelle aestivâ induta.**

Ratio systematica

Ordo:	Carnivora
Superfamilia:	Canoidea
Familia:	Mustelidae
Subfamilia:	Mustelinae
Genus:	*Mustela*
Species:	erminea

Nomen scientificum

Mustela erminea Linnaeus, 1758

Mustela erminea est species Carnivororum, quae pertinet ad Familiam Mustelidarum. Haec mustela notissima est propter candidam suam pellem hiemalem; eâdem de causâ multum valet etiam ad fabricationem vestium pellicearum industrialem. *Mustela erminea* species est *nivali* et *frenatae* valdê affinis.

Notae peculiares

Ermineae sunt staturâ multorum Mustelidarum typicâ gracili et longitudinali, pedibus brevibus brevique caudâ. Pellem aestivam si gerunt, earum corpus superius est colore fusco, inferius albo. Ermineae autem pellis hiemalis est ex integro coloris candidi, exceptâ caudae cuspide nigrâ, qua distinguitur a Mustelâ nivali. Talis autem pellis mutatio non omnibus in erminearum habitationibus fit. In regionibus enim calidioribus ermineae per totum annum sunt coloris fusco-albi, in extremâ regione boreali numquam amittunt hiemalem pellem candidam. Caput truncusque harum bestiarum longitudinem habent, quae est inter 17 et 33 centimetra, pondus est inter 40 et 360 gramma. Mares paulo maiores et ponderosiores sunt quam feminae. Mustela erminea post nivalem est minimum animal mammale rapax Germaniae.

Mustelae ermineae quas regiones incolant.

Regiones, quas incolunt Mustelae ermineae.

Mustela erminea frequens est in zonis hemisphaerae septentrionalis temperatis atque subarcticis. Quae bestia regiones Europae inhabitat ex Pyrenaeis et Alpibus et Carpatis versus septentrionem, Asiam borealem centralemque (Iaponiâ inclusâ), partes Terrae Viridis (i.e. Grolandiae), Canadae, Civitatumque Unitarum marginem septentrionalem. Eadem mustela importata est in Neozelandiam Australiamque, ubi effecit grave problema oecologicum.

Mustelae ermineae inhabitant varia genera plăgarum, sed praeferre videntur biótopos prope aquam sitos. Plerumque ibi inveniuntur ubi vivunt *Arvicolae* et *Microti agrestes* et *arvales*. Magni aestimare solent plăgas structuris abundantes, e.g. plăgas pratorum, saepium, arboretorum, hortorum plenas, sed evitant silvas continuas. Mustelae ermineae in altitudinibus vivunt summum 3400 metrorum.

Modus vivendi

Mustelae ermineae agilissimae sunt interdiu et in crepusculo, tempore hiemali praecipuê in crepusculo et nocte. Saepe vicissim fiunt spatia quiescendi longiora (3-5 horarum) et spatia agendi horae singulae. Hae mustelae solent se abdere in rimas saxorum, stipites arborum cavos, acervos lignorum lapidumque aut cavernas aliarum bestiarum relictas. Saepe eaedem in

cynegesio suo habent complures nidos, quos vestiunt plantis siccis et pilis aut pennis.

Extra tempus copulandi prolisque educandae Mustelae ermineae vivunt magnis in spatiis actionis (200 summum hectarearum), quae hieme sunt multo minora (duarum minimum hectarearum). Aestate mares saepe cottidie pervagantur regiones 20 hectarearumj, feminae utuntur circiter octo hectareis. Uterque sexus limites cynegesii signat liquore glandularum analium secreto. Si quae mustela erminea in cavernam invadens incidit in alteram ermineam eiusdem sexûs inhabitatricem, plerumque statim discedit, ut evitet pugnam acerrimam.

Mustela erminea pelle aestivâ induta, corpore erecto, duobus pedibus stans.

Quomodo se nutriant venenturque

Mustelae ermineae praecipuê venantur mammalia animalia minora, qualia sunt mures, ratti, cuniculi, sorices, talpae. Si mammalia minora desunt, mustelae devorant etiam aviculas necnon raro reptilia et pisces et insecta. Per totum annum maximê praedantur *Arvicolas* et *Microtos*.

Mustela erminea nutrimenta quaerere solet interdiu et in crepusculo maximê usa olfactu et auditu; saepe corpus ita arrigit, ut duobus tantum pedibus stet. Praedam cum indagaverit, mustela celeriter arrepit, ex inopinato cervicem mordet, bestiam necatam in cavernam aufert. Prius mustelae ermineae falso putabantur sanguinem sugere bestiarum, quas praedati essent.

Quomodo prolem propagent. Quantam aetatem assequantur.

Ermineae coeunt vere exeunte aut aestate, deinde fit quies germinis, i.e. ovulum fecundatum proximi anni mense martio demum innidatur. Ergo tempus gestationis est unius tantum mensis, et mense Aprili aut Maio nascuntur tres vel summum duodeviginti catuli (solent nasci inter sex et novem). Qui catuli pendunt duo triave gramma, sunt caeci, inopes; a matre tantum, non a patre, curantur defendunturque. Per sex septimanas mammantur; hôc spatio temporis aspectu adultis mustelis fiunt similes. Mustelae feminae post duos tresve menses iam pubescunt, ut primo iam anno vitae suae prolem possint propagare; mares autem aetate unius demum anni pubescunt.

Mustelae ermineae aetatem assequi solent unius tantum vel duorum annorum. Ne fiant longaevae, impediunt multi earum devoratores, quales sunt aves rapaces, ululae, vulpes, taxones. Nisi antea devorantur, mustelae assequi possunt aetatem summum septem annorum.

Multae mustelae ermineae laborant verme parasitico, qui spectat ad phylum Nematodorum. Eius nomen scientificum est *Skrjabingylus nasicola*. Īdem vermis e sorice transfertur ad mustelam vivitque primum in eius naso, deinde in cerebrum invadit, ubi efficit, ut hospes moriatur.

Mustelae ermineae et homines http://www.youtube.com/watch?v=dzYm9LSjCgQ

Mustela venans http://www.youtube.com/watch?v=U7Y_oMRnAy8

Ecce *Mustela erminea* pelle hiemali induta!

MUSTELA ERMINEA QUIBUS NOMINIBUS APPELLETUR

lat. **Mūstēla ermínea**, *ngr.* **ερμίνα**

*fr.***hermine**, *hisp.* **armiño**, *aragonesice* **arminio, erminio**, *catalanice* **ermini**, *lusitanice* **arminho**, *ital.* **ermellino**, *dacoromanice*.

angl. **stoat, short-tailed weasel, ermine**, *batavice* **hermelijn**, *theod.* **Großes Wiesel**, **Kurzschwanzwiesel, Hermelin**, *esperantice* **ermeno**
suetice **hermelin, lekatt**, **hermelinkanin** *danice* **lækat, hermelin**, *norvegice* **røyskatt**

russice **Горноста́й,** *ucrainice* **Горноста́й,** *polonice* **gronostaj, łasica gronostaj**, *bohemice* **lasice hranostaj**, *croatice* **hermelin, zerdav**, *bulgarice* **Хермелинът.**

lituanice **šermuonėlis**, *lettonice* **sermulis**

hungarice **hermelin**
finnice **kärppä, portimo**
estnice **kärp**

vasconice **erbinude zuria**
arabice **قاقم**
hebraice **הרמין**

turcice **kakım**

sinice **白鼬**
iaponice **オコジョ**

vietnamice **chồn ermine**

ALFRED EDMUND BREHM »PATER BESTIARUM« DE MUSTELA QUID NARRET[1]

Alfred Edmund Brehm
(1829-1884)

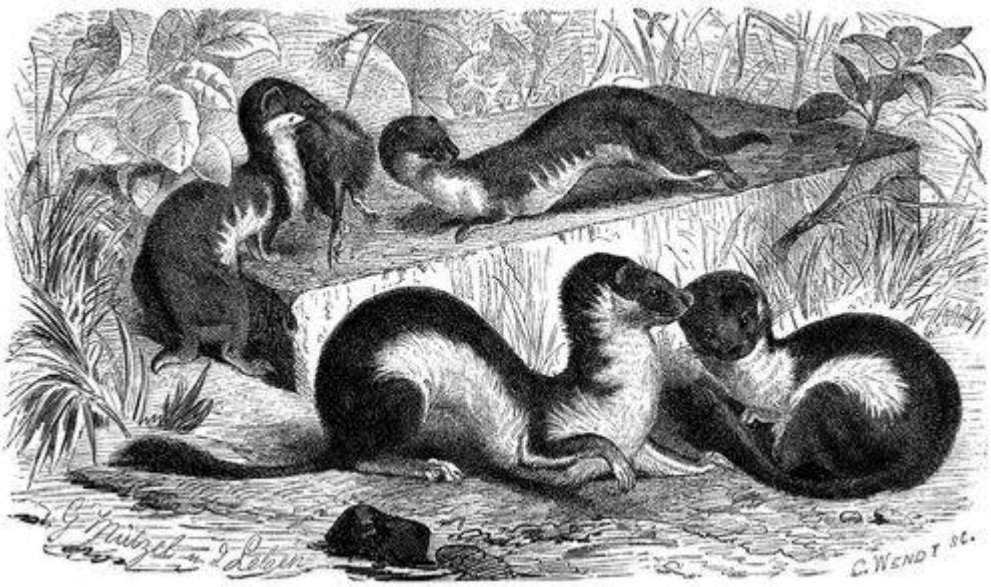

Mustela nivalis et *Mustela erminea* pelle aestivâ indutae.

Delineatae sunt naturalis magnitudinis parte tertiâ.

[1] Brehms Thierleben. Allgemeine Kunde des Thierreichs, Zweiter Band, Erste Abtheilung: Säugethiere, Dritter Band: Hufthiere, Seesäugethiere. Leipzig: Verlag des Bibliographischen Instituts, 1883., p.80-87. **http://www.zeno.org/nid/20007931948**

QUOMODO MUSTELA PUGNAVERIT CONTRA CRICETUM

Lenz nos certiores facit de singulari certamine quodam impari, quod conseruit parvus raptor, quem hîc tractamus: »Mustelae vetustae, quae aliis bestiis iam prorsus saturatus erat, apposui cricetum, qui illam massâ corporis nescio an ter tanto superaverit. Mustela vix malum hostem animadverterat, ante quem stabat tamquam nanus ante gigantem, celerrimê progressa magnâ voce quirîtans prosiluit in adversarii faciem collumque nec prosilire desiit. Cricetus autem surrexit et dentibus arcuit mustelam audacissimam. At subito mustela in cricetum invecta rostrum eius momordit; ambo nunc volutabantur, mustela magnâ voce quirîtans, in campo proelii rubescente. Pugnatores pugnabant omnibus pedibus; modo mustela lĕvis superior erat, modo cricetus gravis informisque. Duobus minutis transactis mustela remisit, et cricetus dentibus frendens purgavit nasum suum vulneratum. At is non diu vacavit purgando; nam denuo adfuit parvus hostis audax, et tux! denuo adsedit rostro firmê immorso. Nunc luctati sunt per quadrans horae magno cum fremitu atque quiritatu, celerius se moventes, quam ut clarê viderem, quis esset superior, quis inferior. Interdum audivi stridere ossa morsu divisa. Propter vehementiam, qua mustela se defendebat, et criceti fatigationem mihi videbatur superior esse illa. Tandem mustela remisit, in angulum claudicavit, nate incoxavit; eius pes anterior erat debilitatus, pectus, quod lambere non desinebat, erat sanguine óblĭtum.

Mustela nivalis et erminea pellibus hiemalibus indutae.
Delineatae sunt naturalis magnitudinis parte tertiâ.

Cricetus autem alterum angulum possedit, rostrum tumidum purgans anhelabat. Unus ex eius dentibus e rostro dependebat, denique excidit; proelium erat decertatum. Neuter pugnator novum impetum facere potuit. Quattuor horis transactis mustela fortis mortua est. Quam accuratê cum perquirerem, nullum prorsus vulnus invêni excepto pectore, quod totum unguibus criceti erat valdê laceratum. Cricetus hostem suum quattuor tantum horis vitâ superavit. Eius rostrum erat contusum, dens exciderat, duo

vacillabant, quartus tantum adhuc erat fixus. Ceterum nullum vidi vulnus, quia mustela semper firmê tenuerat illius rostrum«.

DE MUSTELA CICURATA

»Si paululum lactis manui meae infundo«, Domina inquit, »mustela mea cicur magnam eius copiam bibit; aegrê autem fit, ut mustela guttulam tantum huius sumit liquoris sibi pergrati, nisi eo a me honore afficitur, quod bestiolae praebeo manum meam tamquam pocillum, e quo bibat. Mustela cum se saturavit, it dormitum. Conclave meum est eius habitaculum solitum, necnon invêni substantias fragrantes, quibus ex integro tollerem bestiolae odorem iniucundum. Interdiu mustela in tomento quodam dormit, in quod scit irrepere; nocte autem in pyxidis lamellatae caveâ servatur; quam custodiam numquam libenter init, relinquit semper laetissimê. Cum libertas ei conceditur, antequam ego expergiscor, mustela in lĕctum meum venit et mille dolis hilariculis nexis repit sub lĕcti opertorium, ut meâ in manu meumque ad sinum requiescat. At cum mustelâ apparente iam e somno excitata sum, illa dimidiam ferê horam mihi dedicans palpari solet modis maximê variis. Quae digitis meis ludit more catuli, capiti mei cervicique insilit aut nititur circa bracchium aut corpus meum tantâ cum facilitate tantoque cum lepôre, quantum in nullâ bestiâ aliâ experta sum. Cum e distantiâ unius metri ante mustelam manum protendo, illa in manum insilit, nec umquam ab eâ aberrans decidit. Haec bestiola ut aliquid sibi propositum assequatur se praebet aptissimam versutissimamque, nec raro videtur id quod est vetitum facere quadam cum voluptate inoboedientiae.

Mustela se movens semper cautê omnia observat, quae fiant. Eadem omnem rimam cavam aspectat seque convertit ad omnem rem, quam animadvertit, ut disquirat. Cum hilariter saliens animadvertit se ab alio observari, statim desinit et plerumque mavult cubitum ire. At ubi primum est resuscitata, statim revigescit et lusûs suos hilares redíntegrat. Illam numquam vidi morosam, nisi inclusa erat aut nimium vexata. Talis cum erat, studebat animum depressum indicare brevi murmure, quae prorsus dissimilis erat illi, quod êdit bene se habens.

Haec bestiola vocem meam distinguere scit a viginti aliis, me mox exquirit et omnes ceteros supersilit, ut me accedat. Mecum ludit amabilissimê mihique palpatur modo, quem mente fingere non possis. Duobus pediculis suis anterioribus saepe mentum meum mulcet meque aspectat vultu, quo quam optimê exprimat magnam suam laetititiam. Hac ex eius teneritudine milleque aliis rebus faciendis, quibus manifestat me a se praeferri aliis, pro certo habeo mustelae amorem erga me esse verum nec putativum. Eadem cum animadvertit me vestimenta induere e domo exitura, me omnino non iam vult

relinquere, nec umquam me ab illâ liberare possum nisi magnâ cum difficultate. Qua est calliditate, solet deinde repere in quoddam conclave prope domûs exitum, ut, cum primum praetereo, subito in me insiliat et quoquomodo studeat apud me manere.
Vivacitate, agilitate, habilitate, voce modoque murmurandi mustela simillima est sciuro. Aestate bestiola mea per totam noctem domum percurrit; ineunte autem tempore frigidiore hanc consuetudinem non iam observavi. Mustela nunc videtur calorem desiderare, et saepe sole splendente cum in lĕcto meo ludit, se convertit et in sole se consistit et aprîcans paulisper murmurat.

Mustela aquam non bibit nisi caret lacte, et semper cautissimê. Videtur paululo tantum velle refrigerari et liquore aqueo paene terreri; e contrario lac bibit magnâ cum voluptate, sed semper guttulatim[1], nec mihi licet paululo plus huius liquoris illi gratissimi manui meae infundere. Verisimile est eam sub dio eodem more rorem bibere quo apud me bibit lac. Aestate cum pluisset, ei dedi aliquantum aquae pluvialis pocillo impletae invitans, ut se balnearet, sed finem meum non assecuta sum. Deinde lintei laciniam eâdem aquâ umidatam illi proposui; tum mustela per laciniam magnâ cum voluptate huc illuc se volutabat.

Proprietas lepidissimae bestiolae a me cultae extraordinaria est eius curiositas. Fieri prorsus non potest, ut cistam aut capsulam aut pyxidem aperiam, immo chartam aspiciam, nisi mustela mea hanc rem aspectat. Cum eam pellicio, ut eat aliquo, nihil necesse est nisi chartam aliquam aut librum attentê aspectare, deinde mustela subito apud me apparet, manum meam incurrit summâque cum attentione aspectat rem, quam ego aspecto.

Restat, ut ádnotem meam bestiolam libenter ludere cum cattâ iuvenili et cum cane, qui ambo iam admodum magni sint.[2] Mustela mea nititur per illorum cervîces dorsaque et ascendit per pedês et caudas, nec umquam cattam canemque affecit malo quam minimo.«

Lepidae huius narratiunculae editor denique ádnotat bestiolam praecipuê cibatam esse carunculis, quas item libentissimê accipiebat e manu dominae suae ...

---

[1] *guttulatim (adv.). cfr http://ramminger.userweb.mwn.de/words/start_g.htm **guttulatim**, *adv*. – *tröpfchenweise*: SNELLING *Thib* 1,5 Qui vel per imbres lachrymas fudit pius, | Non guttulatim.

[2] En vide mustelam cum catta lepide ludentem: http://www.youtube.com/watch?v=HhZLb-YuvF0

DE PROCREATIONE MUSTELARUM FABULOSA IAM AB ARISTOTELE REFUTATA

ARISTOTELES, De generatione animalium 3,6,756 b 15.

Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν ὀρνίθων γένεσιν ἔχει. Εἰσὶ γάρ τινες οἳ λέγουσι κατὰ τὸ στόμα μίγνυσθαι τούς τε κόρακας καὶ τὴν ἶβιν, καὶ τῶν τετραπόδων **τίκτειν κατὰ τὸ στόμα τὴν γαλῆν.** Ταῦτα γὰρ καὶ **Ἀναξαγόρας** καὶ τῶν ἄλλων τινὲς φυσικῶν λέγουσι, λίαν ἁπλῶς καὶ ἀσκέπτως λέγοντες, περὶ μὲν οὖν τῶν ὀρνίθων ἐκ συλλογισμοῦ διαψευδόμενοι τῷ τὴν μὲν ὀχείαν ὀλιγάκις ὁρᾶσθαι τὴν τῶν κοράκων, τὴν δὲ τοῖς ῥύγχεσι πρὸς ἄλληλα κοινωνίαν πολλάκις, ἣν πάντα ποιεῖται τὰ κορακώδη τῶν ὀρνέων· δῆλον δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν τιθασευομένων κολοιῶν. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ καὶ τὸ τῶν περιστερῶν γένος· ἀλλὰ διὰ τὸ καὶ ὀχευόμενα φαίνεσθαι, διὰ τοῦτο ταύτης οὐ τετυχήκασι τῆς φήμης. Τὸ δὲ κορακῶδες γένος οὐκ ἔστιν ἀφροδισιαστικόν (ἔστι γὰρ τῶν ὀλιγογόνων), ἐπῶπται δ' ἤδη καὶ τοῦτο ὀχευόμενον. Τὸ δὲ δὴ μὴ συλλογίζεσθαι πῶς εἰς τὰς ὑστέρας ἀφικνεῖται τὸ σπέρμα διὰ τῆς κοιλίας πεττούσης ἀεὶ τὸ ἐγγινόμενον, καθάπερ τὴν τροφήν, ἄτοπον. Ὑστέρας δ' ἔχουσι καὶ ταῦτα τὰ ὄρνεα, καὶ ᾠὰ φαίνεται πρὸς τοῖς ὑποζώμασιν. Καὶ **ἡ γαλῆ**, καθάπερ τἆλλα τετράποδα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχει ἐκείνοις τὰς ὑστέρας· ἐξ ὧν εἰς τὸ στόμα πῇ βαδιεῖται τὸ ἔμβρυον; Ἀλλὰ διὰ τὸ τίκτειν πάμπαν μικρὰ **τὴν γαλῆν**, καθάπερ καὶ τἆλλα τὰ σχιζόποδα, περὶ ὧν ὕστερον ἐροῦμεν, **τῷ δὲ στόματι πολλάκις μεταφέρειν τούς νεοττούς, ταύτην πεποίηκε τὴν δόξαν.**

Similiter quoque se habet avium generatio. Sunt enim, qui dicant corvos et ibes commisceri per ôs, et animalium quadrupedum esse mustelam, quae pariat per ôs. Haec enim Anaxagoras et quidam aliorum physicorum dicunt, nimis simpliciter atque inconsiderate dicentes, quoad aves falso concludentes ex eo, quod coire raro videntur corvi, rostra inter se conserere saepe, ut solent facere omnes aves generis corvini. Hoc apparet ex monedulis, quae cicurantur. Sed idem facit etiam genus columbarum. At quia apparet columbas inter se coire, eaedem hanc famam non consecutae sunt. Genus autem corvinum non est salacissimum (est enim progeniei rarioris), tamen hoc quoque iam visum est coire. Alienum autem est non considerare, quomodo semen ad uteros adveniat per stomachum, quo semper concoquatur res recepta, velut cibus. Uteros autem habent etiam hae aves, et

ova apparent prope saeptum transversum. Et **mustela**, sicut alia animalia quadrupeda, eodem modo quam illae habet uteros. Ex iis autem quonam modo embryo perveniat in ôs? Sed **quia mustela parit catulos omnino parvos,** ut etiam alia animalia fissipeda, de quibus postea dicemus, et **ore saepe catulos transportat, haec fama exorta est.**

PLUTARCHUS, De Iside et Osiride 74

βοῦν μὲν οὖν καὶ πρόβατον καὶ ἰχνεύμονα δῆλον ὅτι χρείας ἕνεκα καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν, … ἀσπίδα δὲ καὶ **γαλῆν** καὶ κάνθαρον, εἰκόνας τινὰς ἐν αὐτοῖς ἀμαυρὰς ὥσπερ ἐν σταγόσιν ἡλίου τῆς τῶν θεῶν δυνάμεως κατιδόντες: **τὴν** μὲν γὰρ **γαλῆν** ἔτι πολλοὶ **νομίζουσι καὶ λέγουσι κατὰ τὸ οὖς ὀχευομένην, τῷ δὲ στόματι τίκτουσαν,** εἴκασμα τῆς τοῦ λόγου γενέσεως εἶναι: ...

Apparet (sc Aegyptios) venerari bovem et ovem et ichneumonem propter eorum usum et utilitatem, … aspidem et **mustelam** et scarabaeum, cum in iisdem aliquas imagines aspectent obscuras numinum deorum, sicut (imagines) solis (aspectant) in guttis aquae: **mustelam** enim adhuc multi putant et dicunt per aures coeuntem, per ôs parientem, imaginem esse originis loquelae...

AELIANUS, De natura animalium 12,5

Αἰγύπτιοι μὲν οὖν σέβοντές τε καὶ ἐκθεοῦντες γένη ζῴων διάφορα γέλωτα ὀφλισκάνουσι παρά γε τοῖς πολλοῖς: Θηβαῖοι δὲ σέβουσιν Ἕλληνες ὄντες ὡς ἀκούω **γαλῆν**, καὶ λέγουσί γε Ἡρακλέους αὐτὴν γενέσθαι τροφόν, ἢ τροφὸν μὲν οὐδαμῶς, καθημένης δὲ ἐπ᾽ ὠδῖσι τῆς Ἀλκμήνης καὶ τεκεῖν οὐ δυναμένης, τὴν δὲ παραδραμεῖν καὶ τοὺς τῶν ὠδίνων λῦσαι δεσμούς, καὶ προελθεῖν τὸν Ἡρακλέα καὶ ἕρπειν ἤδη.

CLAUDIUS AELIANUS, De natura animalium.

Opus Graece scriptum, a Friderico Jacobs in Latinum conversum. Editum apud Fridericum Fromannum, Jenae, MDCCCXXXII.

5 Aegyptii quod diversa animalium genera in deos referunt, et diversimode colant, multiplex risus eos consequitur. At Thebani, natione quidem Graeci, … **mustelam**, ut audio, religiosê venerentur, et dicant Herculis hanc nutricem fuisse; vel non fuisse quidem nutricem, sed cum Herculem Alcmena parturiret, et parere non posset, hanc praetercurrentem partûs vincula

dissolvisse; eoque esse factum, in lucem ut Hercules exiret, et jamjam natus reptaret.

Benjamin Hederich (1675-1748)
At nihil est nisi mente fictum mustelas aut cattas parere per ôs. Verisimile est hanc rem hac tantum de causâ esse fictum, quod tales bestiae catulos suos interdiu decies ferê rostris apprehensos ab uno loco ad alium ferre solent (Thomas Farnabius ad locum).[1]

Alfred Edmund Brehm (1829-1884)
Hîc illîc multi adhuc opinantur mustelam catulos suos ex ore parere, propter id quidem, quod saepe apparet mustelam matrem catulos transferre ab uno loco ad alium; forte fortunâ id videntibus in mentem non incidit catta domestica, quam clarê patet ĭdem facere.[2]

HAEC TESTIMONIA COLLECTA (EXCEPTO AELIANI)

IN LATINUM CONVERTIT

NICOLAUS GROSS

LEO LATINUS

[1] Benjamin Hederich, Gründliches mythologisches Lexikon, Leipzig 1770, p.1136:
„Indessen ist es ein bloßes Gedicht (sic!), daß die Wiesel, oder die Katzen, durch das Maul gebären sollen. Vermuthlich ist man nur auf dieß Vorgeben gekommen, weil solche Thiere ihre Jungen des Tages wohl zehnmal in den Mäulern von einem Orte zu dem andern schleppen. (Thomas) Farnab.(ius) ad l.c."

[2] Brehms Thierleben. Allgemeine Kunde des Thierreichs, Zweiter Band, Erste Abtheilung: Säugethiere, Dritter Band: Hufthiere, Seesäugethiere. Leipzig: Verlag des Bibliographischen Instituts, 1883, p.86. http://www.zeno.org/nid/20007931948: „Unter vielen ist noch hier und da die Meinung verbreitet, daß das Wiesel seine Jungen aus dem Munde gebäre, jedenfalls deshalb, weil man die Mutter oft ihre Jungen von einem Orte zum anderen tragen sieht und dabei zufällig nicht an die Hauskatze denkt, welche doch genau dasselbe thut."

DE GALINTHIADE SIVE GALANTHIDE[1]

ALCMENA HERCULEM PEPERIT
Pinxit Jean Jacques François Le Barbier
(1738-1826)

Galinthias (graecê **Γαλινθιάς**), quae ab Ovidio appellatur Galanthis (**Γαλανθίς**), in mytho graeco fuit ancilla Alcmenae, quae industria atque oboedientia ei erat gratissima. Alcmene Herculem parturiens cum per septem iam dies septemque noctes dolores vehementissimos pati non desineret, sed Lucina (Ἐιλείθυια) nihil faceret nisi ante ianuam in ara sederet genua brachiis decussatis circumplexa ideoque partum impediret, Galinthias suspicata est Iunonem aemulam hoc impedimentum effecisse. Itaque ancilla fidelis dolum nectens Lucinae dixit, ut illa, quaecumque esset, dominae gratularetur, nam illam modo puerum peperisse.

[1] http://de.wikipedia.org/wiki/Galinthias Symbolam Wikipedianam in Latinum convertit Nicolaus Groß.

Tum Lucina territa prosiluit bracchia decussata solvens, ut et solveretur nodus magicus, quo impeditus erat partus. Fama fert Galinthiadem Hercule nato Lucinam deceptam irrisisse. Tum ancillam a dea correptam, in pavimentum suppressam, in mustelam (γαλῆ) aut in ichneumonem mutatam esse. Necnon id constituisse, ut Galinthias, quia ore suo mendaci parturienti adfuisset, suos infantes in futurum ipso ore pareret. - Hecata (Ἑκάτη) autem Galinthiadis miserita eam fecit suam ministram sacram.
Hercules Galinthiadem matri suae benefecisse postea recordatus imaginem illius obstetricis clementis iuxta domum collocavit illique sacrificavit. Thebani cum hac vidissent, postea in sollemnibus Herculeis primo sacra faciebant in honorem Galinthiadis.

Galanthis Lucinam deam mendacio fallens, ut Alcmenem dominam servet parturientem

ALCMENE MATER HERCULIS NARRAT

CUR GALANTHIS IN MUSTELAM MUTATA SIT

(OVIDIUS, Metamorphoses IX 273-323)

Sensit Atlas pondus. neque adhuc Stheneleius iras
solverat Eurystheus, odiumque in prole paternum
exercebat atrox. at longis anxia curis
Argolis Alcmene, questus ubi ponat aniles,
cui referat nati testatos orbe labores,
cuive suos casus, Iolen habet. Herculis illam

imperiis thalamoque animoque receperat Hyllus,
inpleratque uterum generoso semine; cui sic
incipit Alcmene: 'faveant tibi numina saltem,
conripiantque moras tum cum matura vocabis
praepositam timidis parientibus Ilithyiam,
quam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
namque laboriferi cum iam natalis adesset
Herculis et decimum premeretur sidere signum,
tendebat gravitas uterum mihi, quodque ferebam,
tantum erat, ut posses auctorem dicere tecti
ponderis esse Iovem. nec iam tolerare labores
ulterius poteram. quin nunc quoque frigidus artus,
dum loquor, horror habet, parsque est meminisse doloris.
septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
fessa malis, tendensque ad caelum bracchia, magno
Lucinam Nixosque pares clamore vocabam.
illa quidem venit, sed praecorrupta, meumque
quae donare caput Iunoni vellet iniquae.
utque meos audit gemitus, subsedit in illa
ante fores ara, dextroque a poplite laevum
pressa genu et digitis inter se pectine iunctis
sustinuit partus. tacita quoque carmina voce
dixit, et inceptos tenuerunt carmina partus.
nitor, et ingrato facio convicia demens
vana Iovi, cupioque mori, moturaque duros
verba queror silices. matres Cadmeides adsunt,
votaque suscipiunt, exhortanturque dolentem.
una ministrarum, media de plebe, Galanthis,
flava comas, aderat, faciendis strenua iussis,
officiis dilecta suis. ea sensit iniqua
nescio quid Iunone geri, dumque exit et intrat
saepe fores, divam residentem vidit in ara
bracchiaque in genibus digitis conexa tenentem,
et "quaecumque es," ait "dominae gratare. levata est
Argolis Alcmene, potiturque puerpera voto."
exsiluit, iunctasque manus pavefacta remisit
diva potens uteri: vinclis levor ipsa remissis
numine decepto risisse Galanthida fama est.
ridentem prensamque ipsis dea saeva capillis
traxit, et e terra corpus relevare volentem
arcuit, inque pedes mutavit bracchia primos.
strenuitas antiqua manet; nec terga colorem
amisere suum: forma est diversa priori.

quae quia mendaci parientem iuverat ore,
ore parit nostrasque domos, ut et ante, frequentat.'

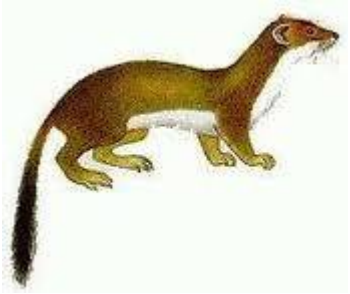

……..

TESTIMONIA ANTIQUA

OVIDIUS, *Metamorphoses* 9,281 sqq.

ANTONIUS LIBERALIS, *Metamorphoses* 20; 29

AELIANUS, De natura animalium 12,5

PAUSANIAS, *Descriptio Graeciae* 9. 11. 3

Lucina dea Galanthidem mutat in mustelam!

GALEOLOGIA

SIVE

HISTORIA MUSTELARUM

PARS ALTERA:

MUSTELA QUANTUM VALEAT

AD FIDEM POPULAREM ET AD ARTES LITTERASQUE

En mustelam ermineam elegantissimê per nivem prosilientem!

Mustela erminea
est unicum animal mammale duplicis nominis duplicisque formae. Theodisco sermone haec mustela aestate dicitur „magna“, hieme „erminea“. Cum mensibus frigidioribus magnificâ pelle sit induta candidâ, color dorsi aestate fit fuscus. Necnon moribus haec nana nitida adaptatur ad anni tempora. Nam aestate plerumque die vagatur, hieme ferê semper nocte.

Motiones hominis agilissimi atque curiosissimi, hîc illîc brevissimê naribus scrutantis, huc illuc celerrimê cursantis, sermone theodisco comparantur cum motionibus mustelae ermineae propriis: appellantur enim *„wieseln“,* homo maximê agilis dicitur *“wieselig, wieselflink“.*

In Aremoricâ regione Francogalliae *(Bretagne)* mustela erminea propter audaciam suam puritatisque amorem facta est bestia emblematica sive heraldica. Fabula fert unum ex Aremoricae regibus prioribus, cui nomen fuit **Conan Méridec**, equitantem ad ripam rivi limosam incidisse in mustelam ermineam. Bestiola autem pro eo, ut aufugeret, remansit immota. Miles praefectus a rêge rogatus, quidni mustela aufugeret, respondit: „Rex Aremoricanorum, haec bestiola nequaquam est vulnerata, sed vult remanere immaculata. Timet enim, ne vestis sua purissima rivo transeundo maculetur.“ Rex stupefactus: “O mustela” inquit, “mortem praefers maculae! **Mavis mori quam foedari**. Hoc dictum in futurum sit genti Aremoricae proprium, tu autem eris huius dicti symbolum vivum.” His verbis sollemniter factis Meridecus mustelam ermineam sustulit in scutum suum.

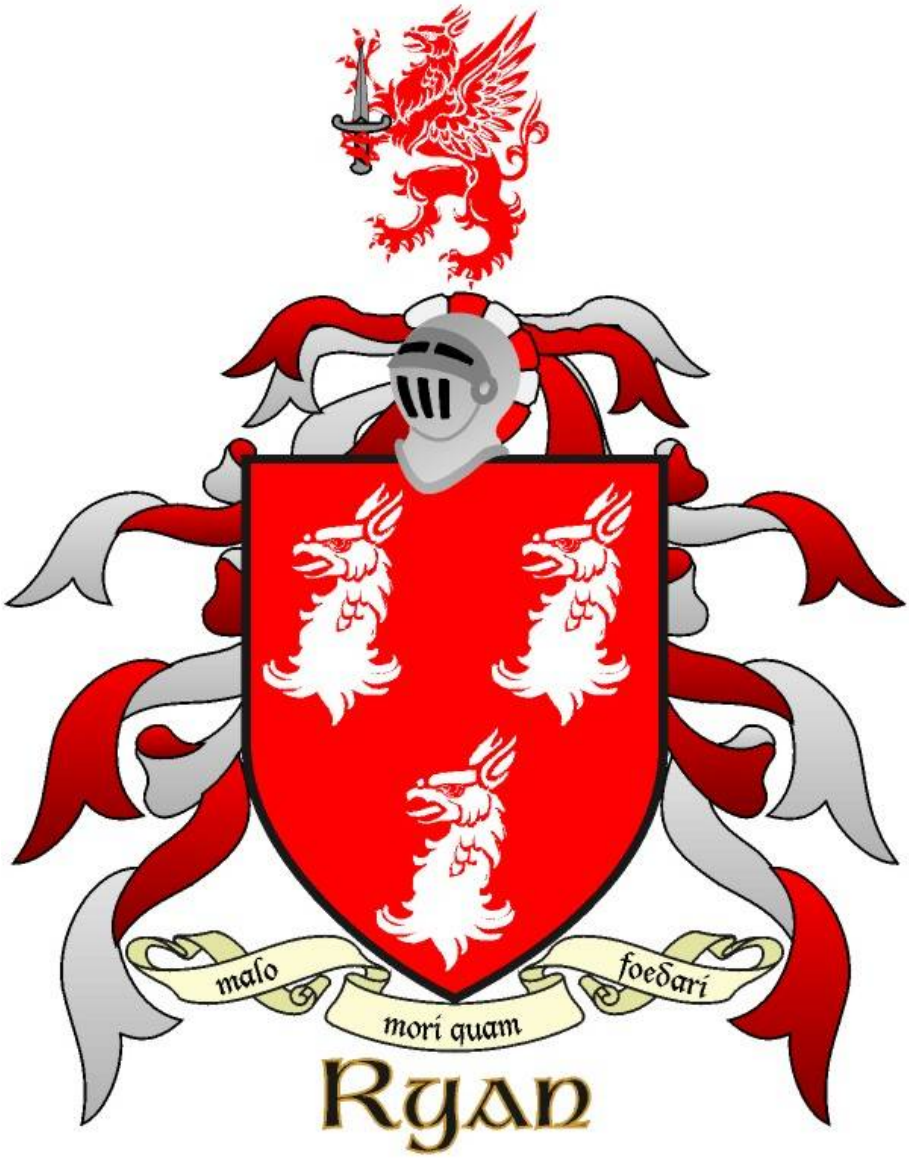

ECCE VERBA SUPERBA AD MUSTELAM SPECTANTIA:

MĀLO MORI QUAM FOEDARI

DE FERDINANDO I. NEAPOLITANO

CONDITORE ORDINIS MUSTELAE ERMINEAE

»MĀLO MORI QUAM FOEDARI«

Ferdinandus I. sive **Ferrante** (qui natus est d.2. m.Iun. a.1424 Valentiae; mortuus d.25. m.Ian. a.1494 Genuae) a. 1458 – aetate triginta quattuor annorum – factus est rex Neapolitanus mansitque usque ad mortem suam.

Vita
Ferdinandus I. natus est filius illegitimus Alfonsi V. Arraconensis, qui a reginâ Iohannâ II. Adoptatus a.1421 regnum Neapolitanum usurpaverat. De matre Ferdinandi alii alia tradunt: nonnulli eam appellant Margaritam de Ixar, dominam aulicam uxoris Alfonsi, reginae Mariae Castiliae, quam dicunt post partum interficere iussisse, alii tradunt nomen matris Ferdinandi fuisse Viradonam Carlinam. Alfonsus filium a.1438 curavit Neapolin ferendum, et a.1440 assecutus est, ut Ferdinandus a Papâ Eugenio IV. comprobaretur filius legitimus matrimonio natus. Ferdinandus a.1443 declaratus est Princeps Calabriae et successor regni Neapolitani et a Papâ legitimatus.

Ex anno 1445 cum Isabellâ Claromontii, filiâ comitis Tristani Capertini, connubio coniunctus a.1458 patre mortuo Neapolin occupavit. Papa Calixtus III., qui partum Ferdinandi ab Eugenio legitimatum non comprobavit, recusavit, ne regnum daretur homini illegitimê nato, sed eodem anno mortuus est. Deinde regnum Ferdinando concessum est a Pio II., Calixti successore. Tamen Ferdinando per complures annos pugnandum erat contra aemulum regnum Renatum Andegavensem, filium Ducis Iohannis Calabriae. Mediolanensi Francisco Sforza adiuvante Ferdinando contigit, ut fugaret nobiles ad Domum Andegavensem spectantes; Ferdinandus Francisco Sforzae gratias agens eius filio Sforzae Mariae Sforzae (d.18. m.Aug. a.1451 – d.29. m.Iul. a.1479) tradidit Ducatum Barii Neapolitanum.

A.1465 regno tandem accepto Ferdinandus potestatem suam firmavit filiae filiique connubiis: filia enim Ferdinandi nupsit Leonardo della Rovere, nepoti papae Sixti IV., Alfonsus autem filius in matrimonium duxit Hippolytam Mariam Sforzam filiam ducis Mediolanensis.

A.1463 Ferdinandus factus est eques *Ordinis Periscelidis*[1] et a.1473 eques *Ordinis Velleris Aurei*.

Brevi ante mortem Ferdinandi I. Dux Ludovicus Sforza Mediolanensis a nobilibus sibi hostilibus irritatus foedere se coniunxit cum Carolo VIII. Francogalliae, ut ad effectum adduceret iura Domûs Andegavensis in potestatem Neapolis regiam. Inter studia hoc foedus solvendi Ferdinandus d.25. m.Ian. a.1494 aetate undeseptuaginta annorum Genuâ in urbe mortuus est.

Ferdinandus fuit princeps vigore atque prudentiâ civili praeditus, qui nobilibus debilitandis firmavit potestatem regiam et adversus ipsum papam servavit ius suum arbitriumque liberum. Oeconomicis quoque rebus valdê consulebat, praesertim culturae bombycum, item scientiis, praesertim iurisprudentiae. Eius aula fuit sedes humanismi atque renascentiae praecipua.

Tamen **Iacobus Burckhardt** Ferdinandum scribit fuisse *"funestum atque crudelem [...], quacumque ratione iste est inter illius aetatis principes omnium maximê terribilis**.** Numquam non assiduus, habetur pro uno ex viris in re publicâ valentissimis, sed nequaquam homo dissolutus, omnes vires suas, etiam memoriam suam implacabilem et artem simulandi subtilem adhibet ad adversarios suos delendos. Cum laesus esset omnibus rebus, quibus princeps laedi potest, eo quod duces baronum sibi affinitate, omnibus principibus exteris foedere iuncti erant, Ferdinandus assuefactus est ad res extremas sibi cottidianas. Res, quibus egebat hac in pugnâ exterisque bellis eâdem ferê ratione Mahumetanâ comparabat, qua usus erat Fridericus II.: frumenti oleique nemo mercaturam faciebat nisi gubernatio; totam mercaturam Ferdinandus uni soli mercatori superiori maiorique, Francisco Coppolae,*
tradiderat dispensandam, qui cum illo fructum communicans omnibus naucleris munera deferebat; mutuationibus coacticiis, suppliciis capitalibus confiscationibusque, gravissimâ munerum ecclesiasticorum nundinatione corporationumque clericalium expilatione facta sunt reliqua. Nunc Ferdinandus exceptâ venatione, quam exercebat importunê, duabus se tradebat voluptatibus: eum enim delectabat adversarios suos prope se habere aut vivos carceribus bene custoditos aut mortuos et arte medicatos, eo vestitu indutos, quem gesserant vivi. Furtim cachinnabat cum familiaribus de captivis loquens; mumias adversariorum collectas ne studuit quidem celare.

---

[1] Ordo Periscelidis, angl. Most Noble Order of the Garter, fr. très noble ordre de la Jarretière, ital. Nobilissimo Ordine della Giarrettiera, hisp. Nobilísima Orden de la Jarretera, theod. Hosenbandorden. Qui ordo fundatus est a.1348 ab Eduardo III. Rege Angliae.

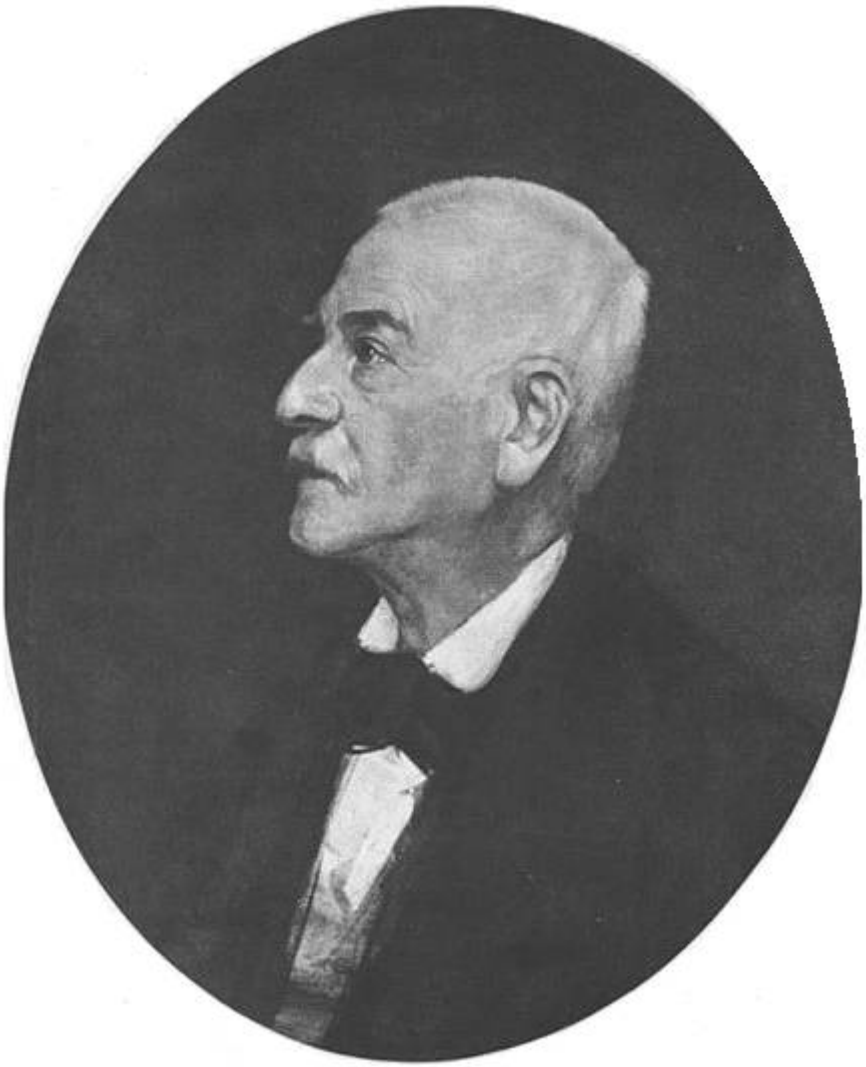

Jacob Burckhardt (1818-1897)
Historicus historiae cultûs civilis
Renascentiae peritissimus

Talibus viris potiri solebat proditione, immo ipsam inter cenam regalem. Infernali prorsus ratione Ferdinandus animadvertit in Antonellum Petruccium ministrum primarium, cuius viri munere senescentis atque aegrescentis dona metu mortis augescente oblata Ferdinandus iterum iterumque accipiebat, dum tandem curavit, ut îdem sub praetextu coniurationis baronum participatae comprehenderetur supplicioque capitis afficeretur, unâ cum Coppolâ [a.1487]. Istaec omnia apud Caracciolum atque Porzium ita descripta sunt, ut legentis horreant capilli."

Ordo equitum mustelae ermineae Neapolitanus

Fuit ordo equestris, qui a rege Ferdinando Neapolitano a.1464 est fundatus.

Ordinis decoramentum erat taenia colli aurea. Ex eâdem dependebat mustela erminea. Verbo ordinis scutario, quod est „Mâlo mori quam foedari“ (i.e. dehonestari), alluditur ad indolem mustelae ermineae, quae putatur malle ire per ignem quam per cumulum stercoris. Inde derivatae sunt puritas atque innocentia ut virtutes ordinis eiusque participes exoptatissimae.

Ordinis Mustelae Ermineae gestores illustrissimi

- Dux Urbinas (ex a.1474 Periscelidis quoque Ordinis particeps)
- Carolus Audax (1433-1477) Dux Burgundiae et Luxemburgi

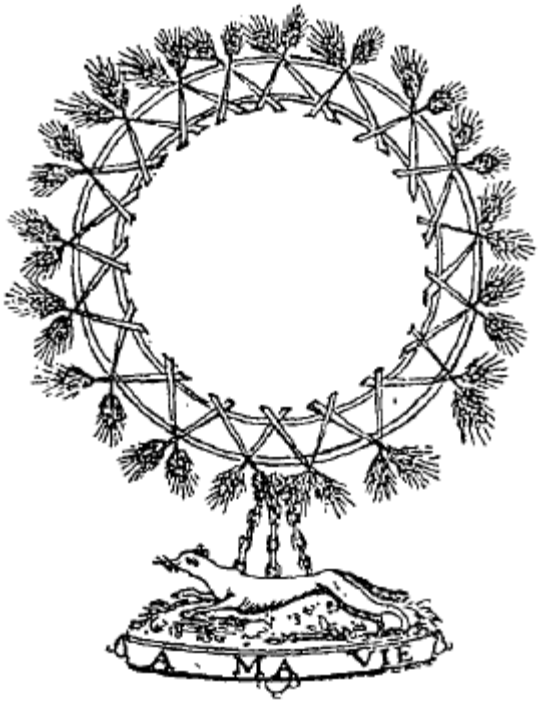

ECCE EMBLEMA ORDINIS ERMINEAE SPICAEQUE
(»L’ordre de l’hermine et de l’épi«)

quem a.1450 instituit Franciscus I. Dux Aremoricae

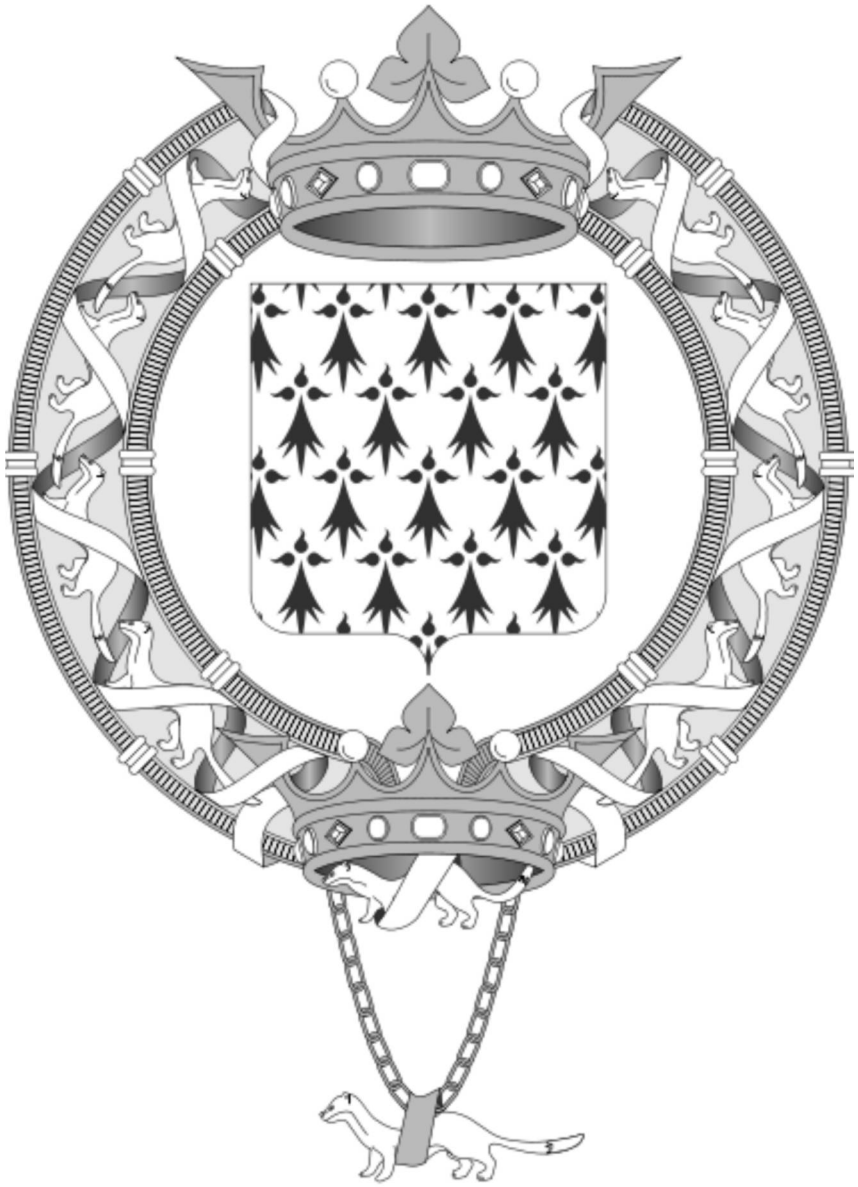

»COLLIER D’HERMINE«, i.e. TAENIA COLLARIS ERMINEAE

qua quotannis honorantur homines, qui optimê meriti sunt de Aremoricâ fovendâ

Ordines equitum mustelae ermineae

1) **(*L'ordre de ma vie*), Ordo equitum a.1381 a Duce Iohanne IV. Aremoricae fundatus**. Signum huius ordinis est: taenia collaris, quae habet duas catenas aureas octonis membris compositas, quae duabus coronis concludebantur, quarum una ex pectore, altera e cervice dependet; inter has duas catenas in utroque latere mustelae ermineae euntes, in summâ decem taeniâ incurvatâ circumvinctae, vicissim colore nigro et albo pictae, instructae sunt verbo scutario: *A ma vie;* in locis nigris sunt litterae albae, in albis nigrae. E coronâ in pectore positâ duabus catenulis dependebat mustela eiusdem formae. Hôc ordine etiam dominae nobiles sunt honoratae.

2) **ordo a Ferdinando I. Neapolitano a.1461 conditus**, ut homines recordarentur se **Monno Marzanno** fratri suo ignovisse, quod ille vitae suae insidiatus esset. Signum huius ordinis fuit aurea taenia collaris, cui affixa erat mustela erminea, cui subscriptum erat verbum scutarium: **Mâlo mori quam foedari**. Si credimus Iacobo Burckhardt, qui Ferdinandum illum describit nefas monstruosum *(vide supra!),* hic ordo ermineus sensu magis ironico quam vero fundatus est. At talia interdum fiunt de ordinibus et animalibus emblematicis honoris causâ attributis: neque ordinum conditores neque acceptores semper sunt digni honore.

Mustelae vis symbolica

Fabula aremoricana *(vide supra!)* fert mustelam ermineam malle mori quam hiemalem pellem suam candidam limo maculare. Simili fabulâ exortum est Ordinis mustelae ermineae Neapolitani verbum scutarium, quod est: "**mâlo mori quem foedari**". Ignotum est, unde exorta sit ipsa fabula, sed magnis in partibus Europae mediaevalis pellis mustelae ermineae candida habebatur pro symbolo castitatis atque innocentiae.

Quia amicula pelle ermineae fabricata tam pretiosa erant, ut a nemine emi possent nisi ab ecclesiasticis aut saecularibus hominibus potentibus, medio iam aevo exeunte, sed praesertim aetate absolutismi, Ludovico XIV. regnante, facta sunt insignia potestatis.

Usque tempus hodiernum mustela erminea est tinctura heraldica aut imagine sui naturali est pars emblematum, quae spectant ad gentes nobiles aut regiones. Imperatores et rêges et principes necnon papa gerebant vestimenta pellibus mustelae ermineae hiemalibus insutis vel subsutis ornata, quibus ut ornamenta specialia assutae erant nigrae caudae erminearum extremae. Unus ex monarchis ultimis, qui tali amiculo induti picti sunt, fuit Ludovicus II. Rex Bavarorum.

Mustela nivalis
cuius cauda expers est maculae nigrae.

Mustela erminea
Sinistra induta est pelle aestivâ,
dextra hiemali.

Domina cum mustela erminea
A.1489/90 pinxit LEONARDO DA VINCI.

http://en.wikipedia.org/wiki/Cecilia_Gallerani

Ecce **Cecilia Gallerani** (1473–1536), quae nata est in Italiae urbe Senarum, omnium Ludovici Sforzae Ducis Mediolani amasiarum aulicarum praestantissima et eruditissima. Eadem a Leonardo picta est mustelam ermineam manu tenens. Saepius invitabat Leonardum ad colloquia philosophica Mediolanensia participanda, quibus ipsa moderabatur.

Elisabetha I. regina Angliae virginalis, quae picta est cum mustelâ ermineâ bracchio impositâ. Hac in picturâ mustela maculis nigris est similis ermineae heraldicae. Circa a.1585 pinxit William Segar.

Ecce Ludovicus XI. circulo equitum Ordinis Michaelis circumdatus (a.1470). Rex et equites Ordinis induti sunt amiculis ermineis uniformibus.

Mustela erminea primum tinctura facta esse videtur a.1213 in insigni Ducatûs Aremoricani, ubi – quadamtenus mutatum symbolum cuiusdam iuris proprii − usque nunc superstes est; etiam insignibus departimenti aremoricanis insunt tincturae ermineae. Insigne regionis *Limousin*, quia ratione dynasticâ coniuncta est cum Aremoricâ, etiam ornatur mustelâ ermineâ heraldicâ. Amicula et petasi heraldici pellibus huius bestiolae aut secundum naturam aut ad libitum artificis pictis exornati sunt.

»Cui candor morte redemptus«: Venator cum canibus persequitur mustelam ermineam. Emblema Henrici Peacham Angli (a.1612).

Henry Peacham Anglus (1578-1644) in opere a.1612 edito, c.t. *"Minerva Britannica, or a garden of Heroical Devises, etc."* publicat emblemata, cui superscripta sunt verba scutaria paraenetica. Emblemate autem eius septuagesimo quinto picta est mustela erminea, quem persequitur venator equitans cum canibus. Verba scutaria sunt: **CUI CANDOR MORTE REDEMPTUS**. Bonus Henricus his verbis monet lectorem, ut sequatur exemplum ermineae illius apologo aremoricano descriptae, quae dicitur maluisse mori quam foedari.

MUSTELA QUANTUM VALEAT
AD MYTHUM FIDEMQUE POPULAREM

Scripsit Maurizio Bettini[1], in Latinum convertit Nikolaus Groß

Maurizio Bettini (*1947)
palaeophilologus Senensis

De nodis deque mustelâ

Usque nunc quadamtenus nihil rettulimus nisi ea quae facta sunt ante locum herois falsi a Plauto electum et ad fabulam theatricam exauctum. Nunc eamus ad finem comoediae et spectemus, quae experiantur Amphitryon et Alcmena aulaeo delapso aut delabente. Notum est comoediam finiri eventu gravissimo, i.e. Alcmenae puerperio, de quo refert Bromia ancilla territa. Sed hôc loco Plautus rem valdê breviter exponit, nam verisimile est Plautum ea, quae nunc referimus, noluisse sciscitari. At ut iam acroasi ineunte diximus, id momentum temporis, quo Alcmena fit narrationis heroina vera, maximê valet ad anthropologiam.

Antiquissimo ex tempore Iuppiter traditur Alcmenâ parturiente in consilio deorum incautê declarasse filium suum, qui postridie nasceretur, imperaturum esse omnibus propinquis[2]. Scilicet Iovem cogitasse de Hercule, sed Iuno aemula eo illi insidias paravit, quod partum Alcmenae retardans primo parere sivit Nicippam Stheneli uxorem. Haec cum pareret Eurystheum, qui etiam fuit infans “Iovis ex carne et sanguine procreatus”, is imperium accepit, sed Hercules non potuit, quin illi se subiceret et duodecim facinora illustria illius mandatu faceret.

---

[1] *Maurizio Bettini, Alkmene und das Wiesel,* p.47-50, in: POMOERIVM 1 (1994) ISSN 0945-2354 - **http://pomoerium.eu/pomoer/pomoer1/bettini1.pdf**. cfr opus maius huius philologi: 1998 *Nascere: Storie di donne, donnole, madri ed eroi* [Turin: Einaudi]. Ecce versio Anglica: *Women and Weasels: Mythologies of Birth* in Ancient Greece and Rome. Translated by Emlyn Eisenach; first published 1998. Chicago; London: University of Chicago Press, 2013. Pp. xi, 369. ISBN 9780226044743.

[2] HOMERUS, Ilias 19,95-125.

Hac in fabulae parte maximê valet, qua ratione Iuno sciverit partum Alcmenae retardare. Haec dea Lucinam, i.e. deas parturientium, ad Alcmenam mittens iubet parturienti assidere *digitis inter se pectine iunctis dextroque a poplite laevum pressa*s *genu*[3]*.* Qua positione corporis non solum interrupta est actio pariendi, sed etiam vita Alcmenae in periculum adducta esset, nisi contra opinionem auxilium allatum esset a mustelâ (γαλῆ)[4] aut – ut in aliis fabulae versionibus narratur – a puellâ, quae vocabatur Galinthias et denique mutata est in mustelam[5]. Mustela aut puella mustelina Eileithyias dolo decipit: laetitiam simulans deas sedentes praetercurrit easque adhortatur, ut Alcmenae gratulentur in partum perfectum. Tum Eileithyiae stupefactae prosiliunt; quo fit, ut manûs earum cruraque nodo iuncta solvantur. Deinde Alcmena denuo incipit parturire et tandem puerum nascitur. Unum in hac re maximê animadvertimus: Ex testimoniis nobis patet deas prosilientes manûs aperire aut tollere[6]. Haec res est magni momenti, quia Eileithyiai in attico vasi figlino exhibentur manibus sublatis et apertis, si adsunt partui felici.[7]
Dolo mustelae sive puellae Galanthiadis Eileilythiae tam vehementer stupefactae sunt, ut corpora sua eo modo ponunt, quo solent ponere partum foventes. Itaque mythus et congruit cum symbolo religioso et cum iconographiâ. Ergo aliquatenus nobis licet scaenam mythicam considerare ratione antiquae iconographiae.

At debemus concludere narrationem Galanthiadis puellae mustelinae. Ut erat exspectandum, puella punitur, quod ausa est deabus illudere. Quae in mustelam mutata fecundatur per aures et parit per ôs: Nam sic putabantur fieri huius bestiae coitus partusque.[8] Ergo animadvertimus hanc partem narrationis reverâ congruere cum origine mustelae mythicâ, praesertim eâdem parte exhiberi atque explicari notas bestiae anatomicas aut veras aut putativas. Talis ratio aetiologica, qua re narratâ quadamtenus explicantur origo bestiae causaque quarundam notarum aut morum, qui spectant ad hanc bestiam, animis hominum mythos fingentium innata est.[9]
Iterum apparet fabulam Amphitryonis atque Alcmenae abundare rationibus cogitandi cultui civili innatis: Hôc enim mytho redditur vetus fides in Europâ latê patens, qua creduntur nodi actionem pariendi inhiberi; itaque more tradito prohibetur, parturientes ne quid gerant ‘nodatum’ neve quid coniunctum habeant in propinquo.[10] Quod attinet ad crura decussata aut digitos inter se

---

3 cfr OV.met.9,298sq. Ibi agitur de Lucina et Nixis, i.e. tribus parturientium adiutoribus masculinis. cfr praecipue ANTONIUS LIBERALIS, met.29; OVID.met.9,5,274-323; PLINIUS, nat.28,59.
4 AELIANUS, hist.anim.12,59; Schol.OM.II.19,119 (ISTROS = FGrHist 334 F 72).
5 OVID.,met.5,9,273sqq.; ANTONINUS LIBERALIS, met.29.
6 ANTONINUS LIBERALIS, met.29.
7 R.OLMOS, Eileithyia /in:/ Lexicon iconographicum mythologiae classicae, III-1, p.685sqq.
8 cfr ANAXAGORAS, frg.114 (Diels); ARISTOTELES, de gen.anim.3,6,756b 15.
9 CL.LEVI-STRAUSS, Histoire de Lynx, Paris (Plon) 1991.
10 J.G. FRAZER, The golden bough, London (Macmillan) 1922, p.293-299.

pectine iunctos, imprimis lectu digna nobis videntur verba Plinii, quae sequuntur:[11]
Adsidere gravidis vel, cum remedia alicui adhibeantur, digitis pectinatim inter se inplexis veneficium est, idque conpertum tradunt Alcmena Herculem pariente; peius, si circa unum ambove genua; item poplites alternis genibus inponi.
Videmus digitos inter se implexos et poplites alternis genibus impositos non solum evitandos fuisse tempore pariendi, sed etiam in alio statu omni morbi aut infirmitatis. Necesse est hanc fidem fuisse praevetustam multumque ad Romanos valuisse, nam Plinius addit haec verba:
ideo haec in consiliis ducum potestatiumve fieri vetuere maiores velut omnem actum inpedientia, vetuere vero et sacris votisve simili modo interesse…

Ut iam vidimus in signo illo vitali *(«life-token»)* tractando, hôc quoque loco fides quaedam popularis (quae procul dubio digna est, quae fusius tractetur quam hîc fieri potest) recipitur in narrationem mythicam. At non sôlum hoc est dignum memoratu. Efferendum quoque verbis est mustelam hîc personam gerere obstetricis, i.e. adiutricis partualis. Reverâ haec bestia in fabellis graecis et europaeis notis praedita erat tam extraordinariis, ut fieret res in fabellis piis superstitiosisve frequentissima.[12] Hac de causâ partem acroaseos meae reliquam velim dedicare personae, quam gerit mustela in gentium Europae fide populari fabellisque moribusque traditis.

Ergo paulo accuratius perquiramus, quid valeat mustela. Satis apparet, quae ratio intercedat inter munus obstetricandi et modum per ôs pariendi: Cum actio, qua mustela parit, libera sit ab omnibus nodis impedimentisque, eadem si est prope puerperam, habetur pro omine fausto. Sed haec similitudo nobis nondum sufficit, nam invênimus alias quoque mustelae proprietates, quae insunt documentis sermonis popularis necnon classicae antiquitatis.

Primo animadvertimus mustelam multis linguis Europae aut regionis mediterraneae denominari ‘mulierem’ (italicê *“domnola”* – ‘muliercula’, francogallice *“belette”* – ‘bellula’) aut nomine appellari affinitatis: glos, nurus, matrina eqs. In sermone Graeco mustela est – si nomen accurate intellegimus – ‘glos’, i.e. ‘soror mariti’ (γαλῆ ‘mustela’, γαλόως ‘soror mariti’ = glōs, glōris f.). Ne nimis parvi aestimes, quantum in cultu civili valeat nomen affinitatis, quo est mustela graeca. Sed antequam hoc problema fusius tractabimus, consentaneum est, ut verbis efferamus gentes antiquas et recentiores more tradito quibusdam bestiis attribuisse nomina affinitatis.[13]

---

1 [1] PLIN.nat.28,59.
1 [2] E. SCHOTT, Das Wiesel in Sprache und Volksglauben der Romanen, Tübingen 1935 (diss.); TH. SHEARED DUNCAN, The Weasel in Religion, Myth and Superstition, WashUSt 12, 1924, p.33-66.
1 [3] cfr R. RIEGLER, Tiernamen /in:/ Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens, vol.8, p.864 sqq.

E.g. sermone italico quaedam ulula appellatur *“barbagianni”,* i.e. *“zio giovanni”* (avunculus Iohannes); sermone Germaniae inferioris vulpes appellatur *“Vaddermann Voss”,* i.e. “Patrinus Vulpes” aut “Dominus Patrinus”; in Aremoricâ regione Francogalliae vulpes nuncupatur *“mon cousin”* (consobrinus meus), cum lupus ad litus Francogalliae boreale appelletur *“compère quette grise”*. Sermone piscatorum litoris Francogalliae septentrionalis cuculus appellatur *“parent”* (affinis) et pica *“ma comère Margot”* (matrina Margot). Bufonis autem nomina solita videntur spectare ad maiores venerandos: sermone Germaniae inferioris bufo appellatur *“grossmudder”* vel *“goos möönk”*. Reverâ Aremoricani credunt animam alicuius proavi in bufone vitam pergere. Talia nomina affinitatis, quae saepe pertinent ad christianam rationem patrinatûs, posita esse ex certis consuetudinibus verisimile est. Nonnullis in Europae regionibus homines solebant e.g.[14] lupo vulpique cibos apponere illosque adhortari, ut fierent propriorum liberorum patrini. In Hiberniae Vitis Sanctorum[15] legimus haec verba: *lupos sibi adsciscunt in patrimos, quos ‚chari Christ’ appellant* (quod nomen valet amicitiam in nomine Christi iunctam). ‘Consanguinitas’ vel ‘patrinatus’, quo homo cum bestiâ iungitur, est res multiplex, cui tractandae nos non vacare dolemus. In praesenti id teneamus: Nomen mustelae graecum, quod est γαλόως “glos”, i.e. “soror mariti” non est singulare, sed congruit quodam cum genere denominandi anthropologico.

Ergo revertamur ad personam mustelae aut gloris graecam. Mustela, si est glos ideoque bestia mulieri parturienti affinis, secundum symbolum optimê potest illam adiuvare atque servare. Praeterea fide populari mustela saepe exhibetur puella, cuius nuptiae in vanum ceciderunt. Talis res describitur in apologo quodam Aesopico[16], in quo mustela aliquo die incidit in amorem pulchri iuvenis. Itaque Venus eam mutat in puellam, ut viro iuveni possit nubere. At die nuptiarum mus cum mensam nuptialem praetercurrat, puellae mustelinae non contingit, ut sibi temperet, quin murem raptim persequatur. Itaque nuptiis in vanum et irritum redactis puella denuo fit mustela. Hic apologus artê conexus est cum fide populari, nam mustelae nomen neograecum est νυμφίτσα – i.e. ‘neogama, neonupta, sponsa iuvenis’. Hoc nomen autem videtur praevetustum esse, nam eius testimonia inveniuntur inde ex Scholiis Aristophanis.[17]
In Graeciae hodiernae canticis popularibus, sicuti etiam in canticis Italiae aliarumque terrarum Europae traditis, mustela personam gerit ‚mulieris non nuptae’, quae vivit in umbrâ sponsae et cui die nuptiarum blandiendum est melle aliisque cibis sapidis dandis.[18] Aliis in casibus mustela describitur

1 [4] G.L. GOMME, Folklore as an Historical Science, London (Methuen) 1908, p.277sqq.
1 [5] C. PLUMNER, Vitae Sanctorum Hiberniae, vol.1-2, Oxford (Clarendon Press) 1910, p.CXLII.
1 [6] E. ROHDE, Ein griechisches Märchen, RhM 43,1888, p.303-305.
1 [7] TH. ZIELINSKI, Das Wiesel als Braut, RhM 44, 1889, p.156-157.
1 [8] SHEARED DUNCAN, op.cit.

bestia, cui promittitur vir, a quo in matrimonium ducatur.[19] In Siciliâ si quis in viâ incidit in mustelam, oportet illi cantet cantilenam quae sequitur: “Si tu es fêmina, dabo tibi filium rêgis; si tu es mas, dabo tibi rêgis filiam.” Veronâ autem in urbe, ut mustela arceretur a stabulo gallinarum, cantabatur haec cantilena popularis: “Mustecula, mustecula, noli devorare meam gallinam, ne eam devores, quaeram tibi maritum, quaeram tibi pulcherrimum, nisi iam devoraveris meum pullum.”

Denique, ut melius explicem, quantum mustela valeat ad mythum Alcmenae, oportet aliam peculiaritatem afferam cultûs civilis humanique.
In Graeciâ antiquâ mustela erat bestia domestica neque vix umquam deerat in aliquâ domo, ubi eodem munere fungebatur, quod in cultu civili sequente recepit catta. Quam caesareâ demum aetate ex Aegypto in Europam introductam esse notum est.[20] Ne multa, mustela simul erat ‘mulier innupta’ et domûs inhabitatrix, puella innupta, quae ut graeca illa ‘soror mariti’ *(γαλόως)* domi habitabat unâ cum muliere parturiente.

Omnes has qualitates huic bestiolae attributas si perpenderis, intelleges, quare in mytho partus Alcmenae difficilis persona obstetricis geratur ab ipsâ mustelâ.

Easdem qualitates mustelae addictas considerans melius etiam comprehendes, quibus modis mythus Alcmenae parientis in variis narratiunculis canticisque europaeis excultus variatusve sit. Nonnullius momenti nobis esse videtur, quod haec fabula narrari non desita est. Si vacaremus historiae huius fabulae posteriori tractandae, quandam versionem hôc saeculo ineunte inveniremus in Carolinâ Septentrionali. Ibidem autem Alcmena mutata est in servam quondam nigritanam linguâ auctorum nigritanorum Americae contemporaneae loquentem… His addamus exstare et Scotica carmina epicolyrica et Siculas fabellas populares saeculo undevicesimo collectas, quibus item narratur fabula uxoris iuvenis parturientis, cuius partus inhibetur nodis. Haud aliter ac in mytho ab Homero tribus milibus annorum ante narratum est, nodi nexi sunt a malâ muliere, a maleficâ.[21] Nodi partum impedientes autem solvuntur eodem dolo, qui adhibitus iam erat a Galinthiade: Malefica decipitur eo, quod sibi dicitur mulierem iam peperisse. Fabulae recentiores eo tantum ab antiquâ differunt, quod dolus non iam nectitur a mustelâ, sed aut ipsâ a glore mulieris parturientis aut a *Billy Blind,* i.e. cobalo officioso sive spiritu domestico, qui in domo habitat unâ cum sponsâ sponsoque. In narrationibus Alcmenae

---

1 [9] SCHOTT, op.cit.

2 [0] B. PLACZECK, Wiesel und Katze: Verhandlungen des Naturforschenden Vereins in Brünn 26, 1888, p.124 sqq.

2 [1] F.J. CHILD, The English and Scottish Popular Ballads, vol.1, Boston-New York 1882, p.81-88;
L. GONZENBACH, Sicilianische Märchen, vol.1, Leipzig (Engelmann) 1876, adn.12 et 15.

parturientis posterioribus (videmus minus agi de fabulâ antiquâ, magis de fabulâ invictâ et argumentorum plenâ) munera narratoria atque cultualia recipiuntur quidem ab aliis personis, sed hae personae peculiaritates communicant cum personis antiquis. Personam autem mustelae, quae nomine palaeograeco est γαλόως, i.e. glos, in Europâ septentrionali gerit glos ipsa, cum mustela mutata sit in cobalum domesticum.

Ecce Scotiae cobalus nomine BILLY BLIND, qui personam gerit mustelae antiquae.
http://en.wikipedia.org/wiki/Billy_Blind

HANC RELATIONEM SCRIPSIT

MAURIZIO BETTINI

IN LATINUM CONVERTIT

GALEOLOGIAM

SIVE

HISTORIAM MUSTELARUM

SCRIPSIT

NICOLAUS GROSS

LEO LATINUS